

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๑๓

บทบรรณาธิการ

คำถาม ลูกหนี้ตามคำพิพากษายกย้ายหรือโอนหุ้นของตนโดยจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง
ผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดให้แก่ผู้อื่น จะเป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๓๐๒/๒๕๖๒

จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจ
กระทำการแทน โจทก์ทำสัญญาซื้อและจ้างจำเลยที่ ๑ กับบริษัท ข. ให้ก่อสร้างโรงงานไฟฟ้า
โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยที่ ๑ และบริษัท ข. กับพวกต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ต่อมาศาลแพ่งกรุงเทพใต้
ได้พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงิน ๑๓๐,๐๒๓,๔๔๕.๗๗ บาท แก่โจทก์ โดยให้บริษัท ข. ร่วม
กับจำเลยที่ ๑ ชำระเงินจำนวน ๑๒๖,๘๙๖,๒๑๒.๔๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑
ถือหุ้นอยู่ในบริษัท ข. จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๑,๐๐๐ บาท คิดมูลค่าหุ้นเป็นเงิน
๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยจำเลยที่ ๒ ได้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นเหลือเพียง ๗ คน และไม่มี
รายชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ข. โดยหุ้นของจำเลยที่ ๑ ได้ตกเป็นของจำเลยที่ ๓
และที่ ๔

เห็นว่า การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
๓๕๐ นั้น ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาเพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนได้รับชำระหนี้จึงได้มีการโอนย้ายและ
ซ่อนเร้นทรัพย์สินของตนซึ่งเมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของจำเลยที่ ๒ ที่มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง
ผู้ถือหุ้นของบริษัท ข. โดยการลดจำนวนหุ้นที่จำเลยที่ ๑ ถืออยู่ให้แก่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔
ทำให้โจทก์ไม่อาจบังคับชำระหนี้จากจำเลยที่ ๑ ได้ โจทก์ต้องฟ้องจำเลยที่ ๑ และบริษัท ข. ให้
เป็นบุคคลล้มละลาย จึงเห็นได้ว่าจำเลยที่ ๑ โอนหุ้นของตนเพื่อไม่ให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้
ได้รับชำระหนี้ การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นการกระทำความผิดตามฟ้อง

คำถาม สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน มีข้อความว่า ผู้กู้ได้รับเงินกู้ยืมจำนวน
๕๐๐,๐๐๐ บาท จากผู้ให้กู้ไว้ครบถ้วนแล้ว โดยมีการลงลายมือชื่อไว้ในฐานะผู้รับเงินกู้ มีลายมือชื่อ
พยาน ๒ คน แต่ไม่มีลายมือชื่อผู้ให้กู้และมิได้ปิดอากรแสตมป์ จะเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืม
หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๒๕๑/๒๕๖๐

ป.รชฎากร มาตรา ๑๑๘ บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ
คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนาทราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้ จนกว่าจะได้เสียอากรโดย
ปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้ และขีดฆ่าแล้ว แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการเสื่อมสิทธิ
ที่จะเรียกเงินเพิ่มอากรตามมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔" คำว่า ตราสารดังกล่าวหมายความว่า
ถึงหนังสือสำคัญแสดงสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมาย หากเป็นเรื่องการกู้ยืมเอกสารที่จัดทำขึ้นต้อง

ชัดแจ้งว่า เป็นหนังสือสัญญากู้เงินซึ่งมีข้อความแสดงเจตนาออกว่า มีการกู้ยืมเงินระหว่าง คู่สัญญา มีรายละเอียดแห่งข้อตกลงและคู่สัญญาได้ลงลายมือชื่อไว้ท้ายสัญญา

สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของจำเลย มีข้อความตกลงไปด้านล่างประกอบว่า เมื่อ วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕ จำเลยได้รับเงินกู้ยืมจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จากโจทก์ไว้ครบถ้วน แล้ว โดยมีจำเลยลงลายมือชื่อไว้ในฐานะผู้รับเงินกู้ มีลายมือชื่อพยาน ๒ คน แต่ไม่มีลายมือชื่อของโจทก์ ผู้ให้กู้ยืมอยู่ด้วย เอกสารในลักษณะเช่นนี้ คงเป็นเพียงหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อจำเลย ผู้กู้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๓ วรรคหนึ่ง เท่านั้น มิใช่หนังสือสัญญากู้ยืมเงิน ไม่เข้าลักษณะตราสารที่ต้องปิดอากรแสตมป์บริบูรณ์ตามความมุ่งหมายแห่ง ป.รัชฎากร มาตรา ๑๐๓, ๑๐๔ และมาตรา ๑๑๔ ถึงแม้หลักฐานการกู้ยืมจะมีได้ปิดอากรแสตมป์ ศาลก็สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานว่าจำเลยกู้ยืมเงินจากโจทก์จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๔/๒๕๖๐

เอกสารมีข้อความว่า "๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ให้เช็คเงินสด ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน) แก่ อ. (สถานที่ให้ที่ธนาคาร น.) ผู้กู้ (อ.) สัญญาให้ดอกเบี้ยเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาท) ของทุก ๆ เดือน..." ข้อความดังกล่าวมีลักษณะเพียงการบันทึกเป็นหลักฐานว่ามีการมอบเช็คให้แก่จำเลย โดยจำเลยอยู่ในฐานะผู้กู้ ดังความในตอนท้ายระบุดตรงที่มีลายมือชื่อจำเลยว่า ผู้กู้ และระบุดตรงที่มีลายมือชื่อโจทก์ว่า ผู้ให้กู้ ส่วนอัตราดอกเบี้ยก็มีได้กำหนดไว้ชัดเจน แต่สามารถคำนวณได้ว่าหากต้องให้ดอกเบี้ยเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท ในต้นเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามที่ระบุในเช็คก็จะคิดเป็นอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๔ ต่อปี จึงเป็นเพียงหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๓ วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นหนังสือสัญญากู้ยืมเงินจึงไม่เข้าลักษณะตาม ป.รัชฎากร มาตรา ๑๑๔ แม้โจทก์จะปิดอากรแสตมป์ในเอกสารดังกล่าวแต่ไม่ได้ขีดฆ่า ก็รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

คำถาม นิติบุคคลต่างประเทศและไม่มีส่วนได้เสียในมูลหนี้เดิมจะเป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องได้หรือไม่ และคำตอบแทนในการโอนสิทธิเรียกร้องเป็นจำนวนต่ำ จะมีลักษณะเป็นการค้าความหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๗๑ - ๕๖๗๒/๒๕๖๐

ผู้ร้องทั้งสองอ้างว่าผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศ ไม่มีส่วนได้เสียในมูลหนี้เดิม ทั้งคำตอบแทนในการโอนสิทธิเรียกร้องเป็นจำนวนต่ำ จึงมีลักษณะเป็นการค้าความนั้น

เห็นว่าถึงแม้ผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศและไม่มีส่วนได้เสียในมูลหนี้เดิมแต่ก็ไม่มิบบัญญัติแห่งกฎหมายโดยบัญญัติห้ามมิให้นิติบุคคลต่างประเทศรับโอนสิทธิเรียกร้อง ทั้งการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวจะมีคำตอบแทนเท่าใด ย่อมเป็นเรื่องระหว่าง

ผู้รับโอนกับผู้โอนอันเป็นไปตามกลไกในการดำเนินธุรกิจ หาได้ทำให้การโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างผู้คัดค้านที่ ๒ และเจ้านี้ทั้งแปดรายดังกล่าวมีลักษณะเป็นการค้าความแต่อย่างใดไม่ เมื่อเจ้านี้รายที่ ๖ ถึงที่ ๘ เจ้านี้รายที่ ๑๕ เจ้านี้รายที่ ๑๖ เจ้านี้รายที่ ๑๙ เจ้านี้รายที่ ๔๐ และเจ้านี้รายที่ ๔๑ ได้โอนสิทธิเรียกร้องที่เจ้านี้แต่ละรายมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นหนังสือและได้มีการบอกกล่าวแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องให้ผู้บริหารแผนทราบแล้วการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวจึงสมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖

คำถาม ผู้เช่าซื้อกับผู้ที่จะรับโอนสิทธิจากผู้เช่าซื้อ ยื่นเอกสารเบื้องต้นเพื่อขอเปลี่ยนชื่อสัญญากับผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อแจ้งว่าสามารถเปลี่ยนชื่อสัญญาได้และขอให้ลงชื่อในสัญญา ดังนี้ หากผู้เช่าซื้อกับผู้ที่จะรับโอนสิทธิตามสัญญาจากผู้เช่าซื้อ ไม่ไปทำสัญญาใหม่กับผู้ให้เช่าซื้อ ดังนี้ เป็นการแปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๑๓๓/๒๕๕๐

ป.พ.พ. มาตรา ๓๕๐ บัญญัติว่า แปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้นั้นจะทำได้เป็นสัญญาระหว่างเจ้านี้กับลูกหนี้คนใหม่ก็ได้ แต่จะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมหาได้ไม่ โดยที่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดให้สัญญาแปลงหนี้ใหม่ต้องทำเป็นหนังสือก็ตาม แต่ต้องมีการตกลงทำสัญญาระหว่างเจ้านี้กับลูกหนี้คนใหม่โดยตรง เมื่อโจทก์กับ ส. ยื่นเอกสารเบื้องต้นเพื่อขอเปลี่ยนชื่อสัญญากับผู้ให้เช่าซื้อ ต่อมาผู้ให้เช่าซื้อแจ้งว่า สามารถเปลี่ยนชื่อสัญญาได้ และขอให้โจทก์กับ ส. ลงชื่อในสัญญา ถือได้ว่า เป็นคำสนองรับคำเสนอของโจทก์กับ ส. แต่ก็เป็นคำสนองที่มีข้อความเพิ่มเติม มีข้อจำกัดหรือมีข้อแก้ไขอย่างอื่นประกอบด้วย ถือเป็นคำบอกปิดไม่รับ ทั้งเป็นคำเสนอขึ้นใหม่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๕๙ วรรคสอง เมื่อ ส. ไม่ไปทำสัญญาใหม่กับผู้ให้เช่าซื้อจึงเป็นการบอกปิดคำเสนอของผู้ให้เช่าซื้อ คำเสนอของผู้ให้เช่าซื้อย่อมสิ้นผลไปไม่ก่อให้เกิดเป็นข้อตกลงหรือสัญญาระหว่างผู้ให้เช่าซื้อกับ ส. กรณีไม่ใช่การแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ สัญญาเช่าซื้อระหว่างผู้ให้เช่าซื้อกับโจทก์ยังไม่ระงับ โจทก์ยังคงเป็นผู้เช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้ออยู่ และยังคงมีความผูกพันตามสัญญาเช่าซื้อในฐานะที่เป็นผู้เช่าซื้อ มีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบในรถยนต์ที่เช่าซื้อ โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรถยนต์ดังกล่าวซึ่งเอาประกันวินาศภัยไว้กับจำเลย สัญญาประกันภัยย่อมผูกพันโจทก์และจำเลย เมื่อรถยนต์เกิดวินาศภัยขึ้น โจทก์ย่อมมีสิทธิเรียกให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

คำถาม ปลุกต้นปาล์ม ต้นมะพร้าว และต้นกล้วยบนที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรมหากมีผู้เข้าไปเอาผลปาล์ม ตัดโคนทำลายต้นมะพร้าว ต้นกล้วย จะถือเป็นการทำละเมิดต่อผู้ปลูกหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๔๔๑/๒๕๖๐

พืชผลบนที่ดินพิพาท แม้ต้นปาล์มและต้นมะพร้าว โจทก์ทั้งสองจะปลูกไว้ แต่เมื่อเป็นไม้ยืนต้น จึงเป็นส่วนควบของที่ดินพิพาท ผลปาล์มและต้นมะพร้าวจึงเป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ใช่ของโจทก์ทั้งสองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๕ ดังนั้นการที่จำเลยทั้งสองเข้าไปเอาผลปาล์ม แล้วเข้าไปตัดโค่นทำลายต้นมะพร้าว จะถือว่าทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายไม่ได้ โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้ จากจำเลยทั้งสอง ส่วนต้นกล้วยเป็นไม้ล้มลุก ไม่เป็นส่วนควบกับที่ดินโจทก์ทั้งสองเป็นผู้ปลูกจึงเป็นเจ้าของต้นกล้วย จำเลยทั้งสองเข้าไปโค่นทำลาย ทั้ง ๆ ที่รู้แล้วว่าแม้จะปลูกอยู่ในที่พิพาทแต่ต้นกล้วยเหล่านั้นเป็นของโจทก์ทั้งสอง ตามพฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองโดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ตามกฎหมาย เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสองและเป็นการโต้แย้งสิทธิในทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองจึงมีอำนาจฟ้องและจำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบในมูลละเมิดที่เกิดจากการกระทำของตน

คำถาม ถมดินในที่ดินซึ่งเจ้าของที่ดินอนุญาต เพื่อประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิงเป็นการชั่วคราว ต่อมาเลิกกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้ประกอบกิจการจะเรียกค่าเสียหายจากดินที่นำมาถมได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๘๓๓๑/๒๕๕๖

จำเลยอนุญาตให้โจทก์ใช้ที่ดินพิพาทประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการชั่วคราวมิได้ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ การที่โจทก์ครอบครองที่ดินพิพาทถือได้ว่าเป็นการครอบครองแทนจำเลย เมื่อที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย การโจทก์ถมดินในที่ดินพิพาท เป็นการถมเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจของโจทก์เอง ดินที่โจทก์นำมาถมมิใช่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๖ จึงถือว่าเป็นส่วนควบของที่ดินตามมาตรา ๑๔๔ ส่วนสาธารณูปโภคบนที่ดิน เป็นอุปกรณ์ของบริษัท ค. มิใช่เป็นทรัพย์สินของโจทก์ จึงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์

หมายเหตุ มีคำพิพากษากฎีกาที่ ๗๖๔๑/๒๕๖๑ วินิจฉัยว่า ถมดินและปลูกสร้างโรงเรือนในที่ดินพิพาทโดยได้รับอนุญาตหรือได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินในขณะนั้น ดินที่ถมและโรงเรือนจึงไม่เป็นส่วนควบของที่ดินพิพาทและกรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๑๓๑๐ วรรคหนึ่งและ ๑๓๑๔ วรรคหนึ่ง

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ